

ЕКСТЕРНА ПРОВЈЕРА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА 5. РАЗРЕД

Циљ:

- **утврђивање степена остварености очекиваних исхода дефинисаних наставним програмом предмета српски језик,**
- **навикавање ученика на рјешавање низа задатака објективног типа,**
- **поштовање правила и прописане процедуре,**
- **утврђивање способности ученика за рјешавање одређених типова задатака,**
- **повећање објективности вредновања постигнућа ученика и**
- **упоређивање постигнућа на овом вредновању и оцјеном из српског језика.**
- **Провјера постигнућа ученика вршена је низом задатака објективног типа који су формулисани у складу са захтјевима наставног програма.**
- **Захтјеви у задацима се односе на исходе у настави српског језика у 5. разреду и кључна знања из српског језика која ученик петог разреда треба да има.**

- **Узорак - 40 школа, 134 одјељења 1112 ученика.**
- **Задацима објективног типа провјеравани су исходи учења:**
- **разумије прочитано, анализира и уочава и одређује особине ликова у књижевном тексту,**
- **препозна басну као књижевну врсту,**
- **правилно пише скраћенице,**
- **препознаје ријечи супротног значења,**
- **уочава главне реченичке дијелове (субјекат, предикат),**
- **уочава, на примјерима, врсту придјева и правилно пише придјеве изведене од именица и глагола,**
- **разликује реченице по значењу и облику,**
- **препознаје лице и број глагола, уочава и правилно пише глаголе у садашњем, прошлом и будућем времену,**
- **разликује управни од неуправног говора и правилно записује све облике управног говора,**
- **примијењује правописна правила: правилно употребљава знаке интерпункције, правилно пише велико слово правилно пише ријечицу не уз глаголе, придјеве и именице.**

РЕГИЈА БАЊАЛУКА

- На нивоу регије Бањалука узорком је обухваћено 17 школа, 423 ученика, 50 одјељења (група).
- На основу добијених резултата одређени су нивои постигнућа за
 - сваку школу,
 - сваког ученика,
 - одјељења и
 - посебно за сваки задатак.

КРИТЕРИЈИ ПОСТИГНУЋА

Ниво постигнућа	Ознака нивоа постигнућа	Број освојених бодова
Не задовољава	НЗ	мање од 45 %
Низак ниво постигнућа	ННП	45 % - 54 %
Средњи ниво постигнућа	СНП	55 % - 74 %
Висок ниво постигнућа	ВНП	75 % - 100 %

Регија Бањалука - преглед резултата на нивоу школа

Рб.	Основна школа	%	Оцј.из ср.јез.	Оц.за дац	Разли ка
1.	«Н. Пивашевић» Стара Дубрава	76,93	4	4	0
2.	„Дринић“ Дринић	74	4,66	3,71	0,95
3.	“С. Сава” Г. Смртићи Прњавор	73,35	3,21	2,97	0,24
4.	“Данило Борковић” Градишка	72,88	4,40	3,67	0,73
5.	“В. Караџић” Живинице Кнежево	71,92	3,52	3,55	0,03
6.	“В. Илић” Крупа на Врбасу Б. Л.	71,67	3,4	3,65	0,25
7.	“Вук Караџић” Језеро	70,50	3,87	3,52	0,34
8.	“Милан Ракић” Карановац	69,13	3,97	3,43	0,53
9.	“Петар Кочић” Ситница	69	4,1	3,39	0,71
10.	“Д. Макимовић” Рибник	68,06	3,91	3,42	0,49

Регија Бањалука - преглед резултата на нивоу школа

Рб.	Основна школа	%	Оцј. ср.јез	Оц. зад.	Разли ка
11.	“Станко Ракита” Бањалука	67,7	4,17	3,47	0,70
12.	“М. Антић” Бистрица Бањалука	65,85	3,92	3,26	0,66
13.	“М. Бојић” Поткозарје Бањалука	65,72	3,7	3,13	0,57
14.	“М. Селимовић” Насеобина Лишња	63,85	3,74	2,67	1,07
15.	“Вук Караџић” Ситнеши	60,20	4,42	3,35	1,07
16.	“Петар Кочић” Шипраге	56,58	3,8	2,61	1,19
17.	“Петар Кочић” Имљани	55,85	4,6	2,99	1,61
УКУПНО		68,55	3,96	3,34	0,62

- Најуспјешнији су били учњници ОШ “**Н. Пивашевић**» **Стара Дубрава** 76,93 % или ВВП, средња оцјена на задацима објективног типа 4 колико је и средња оцјена из српског на крају првог полугодишта.
- Све остале школе на регији Бањалука оствариле су средњи ниво постигнућа (**73,35 % - 55,85%**)
- Највећа разлика средњих оцјена је у ОШ “**Петар Кочић**” **Имљани** и износи **1,61**.

Број одјељења по нивоима постигнућа- регија Бањалука

Ниво постигнућа	Школска 2013/14		Школска 2014/15	
	број одјељ.	%	број одјељ.	%
не задовољава (мање од 45 %	2	5,55	9	18
низак ниво (45 % - 54 %)	13	23,21	3	6
средњи ниво (55 % - 74 %)	37	66,07	24	48
ВИСОК НИВО 75 % - 100 %	4	7,14	14	28
Укупно	56	100	50	100

Број ученика по нивоима постигнућа

Ниво постигнућа	Школска 2013/14		Школска 2014/15	
	број уч.	%	број уч.	%
не задовољава (мање од 45 %)	171	19,08	54	12,76
низак ниво (45 % - 54 %)	146	16,29	33	7,80
средњи ниво (55 % - 74 %)	351	39,17	128	30,26
ВИСОК НИВО 75 % - 100 %	228	25,45	208	49,17
Укупно	896	100	423	

Постигнућа ученика по задацима

Редни број задатка	%	Ниво постигнућа
1.	56.24	СНП
2.	72,57	СНП
3.	81,3	ВНП
4.	95,9	ВНП
5.	59,96	СНП
6.	69,2	СНП
7	64,6	СНП
8.	60,56	СНП
9.	60,3	СНП
10.	77,42	ВНП
11.	70,68	СНП
12.	46	ННП
13.	89,7	ВНП
14.	77,8	ВНП
15.	79,19	ВНП

Бр.	%	Ниво постигнућа
16.	69,39	СНП
17.	52,89	ННП
18.	77,3	ВНП
19.	70,04	СНП
свега	68,55	СНП

- У највећем броју задатака десет или **52,63%** остварен је средњи ниво постигнућа,
- у седам или **36,84%** задатака остварен је високи ниво постигнућа,
- у два или **10,53%** задатака остварен је ниски степен постигнућа.

Први задатак - **разумијевања прочитаног, анализе и процјене ликова и књижевна врста (басна)**

- Резултати - **средњи ниво постигнућа.**
- Други задатак који су ученици такође рјешавали на **средњем нивоу постигнућа** односио се на познавање управног говора.

- **Средњи ниво постигнућа** остварен је и у
 - 5. (употреба великог слова),
 - 6. (писање датума),
 - 7. (субјекат),
 - 8. (именице),
 - 9. (предикат),
 - 11. (творба придјева од глагола),
 - 16. (реченице по значењу и облику),
 - и 19. (писање скраћеница).
- **Висок ниво постигнућа** остварен је у 10. (ријечи супротног значења),
 - 13. (значење ријечи),
 - 14. (разликовање именица, глагола и придјева),
 - 15. (глаголска времена),
 - и у 18 задатку (писање рјечице не уз глаголе и придјев).
- **Наслабији резултати** остварени су у
 - и 17. - пролалажење глагола у садашњем времену и стављање у одређено лице и вријеме.
 - 12. - одређивање реченице која одговара опису шуме у прољеће

Укупна постигња по регијама

регија	бр. шк.	бр. од.ј	бр уч.	%	ниво пост.	Оц.1. Пол.	Оц. зад.	Раз.
БЛ	17	50	423	68,55	СНП	3,96	3,34	0,62
Добој	9	28	289	59,86	СНП	4,07	3,08	0,99
Пријед.	6	26	159	58,49	СНП	3,89	3,11	0,78
Бијељина	5	22	228	60,28	СНП	3,72	3,13	0,59
Херце.и сар. – ром.	3	8	43	63,1	СНП	4,35	3,16	1,19
Укупно	40	134	1112	64,94	СНП	4	3,16	0,84

Број ученика по нивоима постигнућа на нивоу Републике Српске

Ниво постигнућа	Школска 2013/14 год.		Школска 2014/15. год.	
	број уч.	%	број уч.	%
не задовољава (мање од 45 %)	371	22,49	226	20,32
низак ниво (45 % - 54 %)	362	15,88	123	11,1
средњи ниво (55 % - 74 %)	623	37,78	375	33,72
ВИСОК НИВО 75 % - 100 %	393	28,83	388	34,90
Укупно	1649	100	1112	100

Број одјелења по нивоима постигнућа на нивоу Републике Српске

Ниво постигнућа	Школска 2013/14		Школска 2014/15	
	број одјелъ.	%	број одјелъ.	%
не задовољава (мање од 45 %)	19	13,66	20	14,92
низак ниво (45 % - 54 %)	28	19,42	19	14,18
средњи ниво (55 % - 74 %)	82	58,99	71	52,98
ВИСОК НИВО 75 % - 100 %	11	7,91	24	17,91
Укупно	139	100	134	100

Постигнућа ученика по задацима РС

Редни број задатка	%	Ниво постигнућа
1.	52,93	ННП
2.	66,91	СНП
3.	73,83	СНП
4.	94,22	ВНП
5.	57,37	СНП
6.	61,34	СНП
7.	53,36	ННП
8.	52,23	ННП
9.	51,03	ННП
10.	69,54	СНП
11.	61,94	СНП
12.	45,54	ННП
13.	88,5	ВНП
14.	74,3	СНП
15.	64,7	СНП

Бр.	%	Ниво постигнућа
16.	56,36	СНП
17.	40,66	НЗ
18.	75,5	ВНП
19.	64,78	СНП
свега	65,24	СНП

- У највећем броју задатака **10** или **52,63%** остварен је средњи ниво постигнућа,
- у **три** или **15,79%** задатака остварен је високи ниво постигнућа,
- у **пет** или **26,31%** задатака остварен је ниски ниво постигнућа и
- у **једном** или **5,26%** задатка остварен је ниво постигнућа не задовољава.

- **Средњи ниво** постигнућа остварен је у
- другом задатку (управни говор),
- трећем (разумијевање књижевног текста),
- петом (употреба великог слова),
- шестом (писање датума),
- десетом (ријечи супротног значења),
- једанаестом (творба придјева од именица и глагола),
- четрнаестом (разликовање именица, глагола и придјева),
- петнаестом (глаголска времена),
- шеснаестом (реченице по значењу и облику) и
- деветнаестом (писање скраћеница).

- **Значајан успјех - високи ниво постигнућа ученици су постигли у четвртом (највећи проценат 94,22% појам стих и строфа).**
 - у 13. (значење ријечи) и
 - 18. задатку (писање рјечице не уз глаголе и придјеве).
 - **Ниски ниво постигнућа остварен је у:**
 - првом (разумијевање прочитаног, анализа и процјена ликова, поука приче и басна као књижевна врста),
 - седмом (субјекат),
 - осмом (именице),
 - деветом (предикат)
 - и 12. задатку (одређивање реченице која одговара опису шуме у прољеће).
-
- **Најслабији резултат остварен је у 17. задатку (40.66%) идентификовање глагола у садашњем времену и стављање у одређено лице и вријеме- примјена знања о глаголским временима).**

ЗАДАЦИ РЈЕШЕНИ С НАВИШЕ И НАЈМАЊЕ УСПЈЕШНОСТИ

1. Најуспјешније рјешени задаци

ранг	%	ред.бр. задатка	Наставни садржај	Ниво постигнућа
1.	95,9	4.	појам стих и строфа	ВНП
2.	89,7	13.	значење ријечи	ВНП
3.	81,3	3.	разумијевање књижевног текста	СНП

2. НАЈМАЊЕ УСПЈЕШНО РИЈЕШЕНИ ЗАДАЦИ

ранг	%	ред.бр. задатка	Наставни садржај	Ниво постигнућа
1.	40,66	17.	Проналажење глагола у презенту и писање у одређеном времену и лицу	ННП
2.	45,54	12.	Одређивање реченице која одговара опису шуме у прољеће	ННП

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Екстерном провјером постигнућа ученика из српског језика у Републици Српској је обухваћено 1112 ученика петог разреда распоређених у 134 одјељења из 40 основних школа.

- **На републичком нивоу стварен је средњи ниво постигнућа или 65,24%.**
- **Објективност мјерења степена остварености исхода учења, може бити спорна (различити приступ испитном поступку, као и самом начину бодовања (0,5 бодова за рјешења неког од задатака, иако то кључем није предвиђено.**
- **Просјечна оцјена, коју су ученици остварили на задатцима објективног типа мања је за 0,84 од просјечне оцјене из српског језика на крају првог полугодишта (на задатцима је 3,16 а на крају првог полугодишта 4).**

- Резултати екстерне провјере постигнућа ученика указују да је настава српског језика још увијек, у већини случајева, организована и реализована на начин да **потенцира чињенична знања и репродукцију а мање на развој способности анализе, синтезе, уопштавања, логичког и критичког промишљања, закључивања и примјене.**
- Развој способности анализе, синтезе, уопштавања, логичког и критичког промишљања, закључивања и примјене, треба да буде приоритет у настави свих наставних предмета, па и у настави српског језика.

- Анализом оцјена које су ученици отварили у настави српског језика и оних остварен на задацима објективног типа **увиђамо значајнија одступања у великом броју случајева што говори у прилог неускађености оцјена и стварног постигнућа ученика.**
- **Објективнији приступ праћењу и вредновању постигнућа ученика обавеза свих наставника.**